

Cançons per una revolta: «Volem pa amb oli»

Peret la va convertir en una de les seves rumbes més populars en català

Al llarg dels segles els catalans hem configurat un paisatge sonor que ens fa recognoscibles davant el món. Un dels elements indispensables en l'establiment de tota identitat és la configuració d'un imaginari col·lectiu. En temps convulsos en l'espectre polític, a Enderrock.cat recollim un bon grapat de cançons catalanes que tenen imprès el segell de la lluita i la revolució, a raó d'una cada dia. Avui, "Volem pa amb oli", amb música i text tradicionals (segle XIX).

"Volem pa amb oli" és una cançó tradicional catalana molt estesa però molt curteteta, tant que alguns artistes l'han fet servir de tornada per a altres cançons que han creat. L'únic punt de discrepància entre les versions que ens han arribat es produeix a l'últim vers de la lletra, quan ha de plantar cara a la negativa del pa amb oli i definir com actuarem si no ens el donen. Així, mentre que la versió suposadament més dialogant gosa amenaçar de no callar (?si no ens el donen, no callarem'), n'hi ha una altra que tira pel dret (?si no ens el donen, ens el prendrem').

L'any 1971, **La Trinca** la va incloure al seu disc adreçat al públic infantil *L'orgue de gats* (Edigsa) dins un popurri de cançons anomenat "Havaneres de la costa". Uns anys més tard els osonencs **Esquirols** en van fer una versió protagonitzada per la família Fulano, una gent de poble nou-rica que s'ha establert a la capital, i que en tornar al poble es mira els seus exconvilatans per sobre de l'espatlla. La cançó és una de les més divertides del disc *Fent camí*. Vinculada a aquest grup hi ha una altra lletra inèdita discogràficament en què es fa un repàs a alguns dels capítols de la història

de Catalunya relacionats irònicament amb la cançó. Com a curiositat direm que en un dels casos la tornada està cantada en llatí: *¿Omnes volumus/ oleum et panem,/ et si non dabunt,/ et si non dabunt,/ robatores!*.

Poc després, el desaparegut gitano **Peret**, 'Rei de la rumba catalana', li aportava un punt de crítica política que ha resultat, malauradament, premonitori: *¿Són partits, i més partits/ i tots volen governar/ i es jalaran tot el pa amb oli/ i el pa blanc ni el tastaran./ Xim pom valí oli,/ no menjarem pa amb oli...!*.

Versions a banda, la cançó està tan integrada en l'imaginari que fins i tot sense cantar-la s'hi pot fer referències i que tothom les entengui. És el que van fer **Ocults** al seu disc *Pa amb oli nacional* (Blau, 1990): *¿I tu lo que vols és un pa amb oli,/ un pa amb oli amb olives de Sóller./ I tu lo que vols és un pa amb oli,/ un pa amb oli amb formatge mahonès,/ un pa amb oli nacional!*.